

קונטרס

בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ

יִגְלֶה נֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת אִיךָ לְזָכוֹת לְמַהֵר אֶת
גְּאֻלָּתֵנוּ וּפְדוּת נַפְשֵׁנוּ, וּמָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת
שְׂיָבוֹא מְשִׁיחַ וַיְגַאֲלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם.

בְּגוֹי וּמִיֶּסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן

בוֹצִיגָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תְלִמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה

רַבִּי נֶתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגֻמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים, שְׂרַבְנוּ
ז"ל מְאֹד מְאֹד הַפְּלִיג בְּמַעֲלַת הַתְּקָרְבוֹת אֶל
הַצְּדִיק הָאֵמֶת, עַד כְּדֵי כֶּן שְׂאֵמַר (סְפָר־הַמִּדּוֹת,
אוֹת צְדִיק, סִימָן קנא): בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תְּלוּיָה
בְּקִרְבַּת הַצְּדִיקִים; וְלִכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל
מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצְּדִיקִים
הָאֵמֶתִּים, כִּי בְּזָה בְּעֲצָמוֹ זוֹכִים לְקָרֵב אֶת
בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ; כִּי עֵקֶר עֲבוּדַת מָשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ
תְּהִיָּה לְהַחֲדִיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֶת אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יְתַבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (יִשְׁעִיָּה יא): "כִּי
מָלְאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת הַיְי"ה כַּמִּים לַיָּם
מְכֹסִים", שְׂיִהְיֶה גְלוּי אֱלֹקוֹת כְּזָה, עַד שֶׁכָּלֵם
יִרְגִּישׁוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתַבָּרֵךְ חוֹפְפֹת
עֲלֵיהֶם. וְזוֹ עֲבוּדַת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שְׂעוּסֵק
עֲכָשׁוּ לְהַכְנִיס בְּנַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן עַל-יַדֵּי
שְׂמַתְקָרְבִים אֵלָיו, מְמַהֲרִים אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ.
(אֲמַרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תתלו)

קוֹנְטָרַס

בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ

בְּנֵי הַיְקָר! הֵטָה לְבָבְךָ אֶל דְּבַרֵי אֱלֹהֵי וְשָׁמַע
בְּקוֹלִי, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, וּמִצְדָּק לֹא יִהְיֶה
כְּבָר עֲכֹב אֶל "בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ", עָלֶיךָ לְזִכֹּר הַיֵּטֵב
אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְכֹל מֵה שְׁאַתָּה רוֹאֶה, שׁוֹמֵעַ וּמְרַגֵּשׁ, זֶה עֲצָם
עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל
הַתְּכֵלִיתִין, לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת.
שְׁבִשְׁלֵמוֹת יִהְיֶה דְבָר זֶה בְּ"בִיאַת הַמָּשִׁיחַ", כִּי
מָשִׁיחַ יִכְנִיס בְּעַם יִשְׂרָאֵל גְּלוּי אֱלֹקוֹת כְּזֶה, עַד
שִׁיקִים (יִשְׁעִיהַ יֵא, ט): "וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת]
אֶת הַיְיָ"ה", כֹּלָם יִכִּירוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
יִרְאוּ בְּעֵין בְּשׂוֹר אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, יִהְיֶה גְּלוּי

כְּזֶה, שְׂיִקְיִם (שם נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוֹב
הַיְיָ" הַצִּיּוֹן". תְּהִיָּה הַתְּגָלוֹת כְּזוֹ, שְׁכָל אֶחָד יִרְגִישׁ
גְּלוּי שְׂכִינָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּקְיִם (צִפְנָיָה ג, ט): "כִּי אֲז אֶהְפֹּךְ אֶל
עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקִרְא כְּלָם בְּשֵׁם ה'"; כְּלָם
יְדַבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. כִּי לָמָּה אֵין מְדַבְּרִים עֲכָשׁוּ אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֵלֶק א', סִימָן סב) מַחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, שְׁנִכְנָסוּ
בְּאָדָם קְשִׁיּוֹת וְסִפְקוֹת — "הֵיִשׁ הַיְיָ" הַבְּקִרְבָּנוּ אִם
אֵין" (שְׁמוֹת יז, ז); יֵשׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵאֲתָנוּ כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, סִפְקוֹת וְקְשִׁיּוֹת. אֲבָל
אִם אָדָם הָיָה מֵאֲמִין, שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְמַלְא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב כָּל עֲלָמִין
וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, אֲז תָּמִיד הָיָה מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, כְּפִי שְׁרוּאִים שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם מְדַבְּרִים
יַחַד, זֶה רוֹאֶה אֶת זֶה וְזֶה אֶת זֶה, וּמְשׁוֹחֲחִים
בְּצוֹתָא. כְּמוֹ-כֵן אִם אָדָם הָיָה זוֹכֵה לְבִרְוֵר וְזַכּוּף
הַמְדַבֵּה, הָיָה מְרַגֵּישׁ אֵיךְ שְׁכָל הָעוֹלָם כְּלוּ זֶה
אֶלְקוֹת, וְאֲז הָיָה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וּמְדַבֵּר אִתּוֹ, שְׂזָה הַקְּוִי וְהַצְּפוּי שְׂאָנוּ מְקוּיִם
וּמְצַפִּים שְׁנִזְכָּה לְזֶה. שְׂזָה מָה שְׂכָתוּב (וַיִּקְרָא כו, יב):
"וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים, וְאַתֶּם

תהיו לי לעם". אומר על זה רש"י — אט"ל עמכם בגן-עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני. הקדוש-ברוך-הוא רוצה שאנו נפיר אותו, שנסתכל עליו, שנדבר אליו, זו תכלית הבריאה. וזה נקרא תשובה שלמה, שאדם מוצף את עצמו בזכוף אחר זכוף, עד שהד' יסודות שבו נעשים ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא וברוך שמו, ורואה רק את הקדוש-ברוך-הוא. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'): יש באדם ד' יסודות, שמשם באים כל המדות והתאוות רעות שמתגברות עלינו: אש, רוח, מים, עפר. אלו הם הד' יסודות שממם נתהנה האדם. מכת האש בא הפעס והרציקה, שאדם רוגז ומוציא עצביו על הסובבים אותו. מכת הרוח: אדם מדבר כל העולה על רוחו ומפטפט דברים בטלים, לשון הרע, רכילות, נבול פה וכו'. מכת המים באות כל תאוות האדם: תאות נאוף, אכילה ושתייה, כבוד, תאות המדמה וכו'. מכת העפר נמשך על האדם עצבות, עצלות ודכאון, ועל האדם לראות לזכוף את הד' יסודות שלו. וזה זוכים על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, שבאים אליו, ונותנים לו צדקה, שומעים ממנו תורה, ומספרים לו את כל הלב. והצדיק יש לו כח להעלות את כל

יהודי אליו יתברך, כי בכל צדיק וצדיק, אשר הוא צדיק באמת, יש בו התגלות משיח, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עט), שיש בו מדה של משיח. ואומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, ברכות השחר, הלכה ג', אות יב), אשר בחינת משיח, זה כלל הצדיקים שהקדוש-ברוך-הוא שולח בזמן הגלות. ומה תהיה עבודתו של משיח? אומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, השפמת הבקר, הלכה א', אות ח'): התנוצצות משיח הוא על-ידי שמוצאים נקודות טובות בכל אחד מבר ישראל. וזו תהיה עבודתו של משיח צדקנו, אשר בוא יבוא ולא יאחר — שימצא את הנקודות טובות שיש אצל כל אחד ואחד. ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא), של משיח יהיה מלבוש כזה, שתהיה בו צורה של כל יהודי, וכך יהודי כשיראה את הצורה שלו בתוך מעילו של משיח — ימשך אחריו. ומהי הצורה? הנקדה טובה, כי כל יהודי יש בו נקדה שאין בחברו. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד): משיח צדקנו ימצא את הנקדה טובה שיש אצל כל אחד ואחד. ולכן כל אחד ימשך אחריו, ואז תהיה הגאולה בשלמות.

אבל לפני הגאולה השלמה ב"ביאת המשיח" צריכים את אליהו הנביא, שהוא יבוא ויגאלנו, ואיך? אומרים חכמינו הקדושים (עדות ח, ז): אין אליהו בא לא לקרב ולא לרחק אלא לשים שלום בעולם. מהו עכוב הגאולה? למה אנו נמצאים עדין בגלות מאד גדולה, ואיננו יכולים להגאל? מה מעכב את "ביאת המשיח"? המחלקת והמריבות והאי הבנות שיש בין אחד לשני, השנאת חנם, היא הגורמת לנו את כל הצרות, בני-אדם שונאים זה את זה על לא דבר. וזה המניע לכל הסבל משוף אלפים שנה, זה הגורם לנו שפיכות הדמים שאנו עדים לה, אשר אין יום שלא יעבור, בר מינון, שפיכת דם ישראל כמים. מדברים מכל דבר, צריך לתקן את דבר פלוני ואת ענין אלמוני, ומתעקר אין מדברים — שלום בעם ישראל. לחפש נקודות טובות אצל כל יהודי, לדון זה את זה לכף זכות, שבזה תלויה כל הגאולה. ולכן אומר הנביא (מלאכי ג, כג): "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא, לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והפיתי את הארץ חרב, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" וגו'; קדם ביאת המשיח צריך לבוא אליהו הנביא לעשות שלום. ש"ל"ם אומר רבנו

ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג) צריך שיהיה אצל האדם בעצמו, כי עובר על כל אחד כל-כף הרבה צרות ויסורים, כל-כף הרבה מרירות, כל-כף הרבה בלבולים, עד שאין לאדם שלום בעצמותו. והוא מבהל ומבלבל, ואינו יודע מה לעשות, כל-כף מרים חיו ממה שעובר עליו, עד שמתגעגעים מרב צער ויסורים, אז קדם צריכים לראות שיהיה שלום בעצמותו, כי "אין שלום בעצמי מפני חטאתי" (תהלים לח, ד). וזה עקר התשובה שעלינו לעשות — שיהיה שלום בינינו לבינו יתברך, שלא תהיינה לנו שום קשיות עליו יתברך, ושיהיה שלום-בית עם האשה. כי חכמינו הקדושים אומרים (ירושלמי ברכות ט'): אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהם בלא שכניה, אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, שאדם ירגיש שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, אז יש שלום בתוך הבית. וכן שיהיה שלום בין ההורים לילדים ובין הילדים להורים, ושלום בין איש לרעהו, ולא — "והפיתי את הארץ חרב"; הגיע הזמן שנעזב את השטיות, נחלל מהקנאה והשנאה, התחרות והכבוד המדמה שיש בינינו, ונתחיל לאהב זה את זה.

וְלִכֵּן עָקַר הַתְּשׁוּבָה, אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקויטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן לה), לְהַחֲזִיר עֲצָמוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
 שָׁבָא מִשָּׁם, וְרָקָא דְאִזְדָּרִיקַת לְאַתֵּר דְּאִיתְנַטִּילַת
 מִתַּמָּן. אָדָם צָרִיף לְזֹרֵק עֲצָמוֹ לְמְקוֹם שָׁבָא מִשָּׁם,
 וּמֵאִי הוּא אֲתֵר? חֲכָמָה. הַחֲכָמָה הָאֶלְקִית, שְׂאָדָם
 צָרִיף לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְרָגַע
 שְׁמֵרְגִישִׁים אֶת הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ שְׁמוֹ, אֲזִי נַעֲשֶׂה
 שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ. לָמָּה אָנוּ רוֹאִים שְׂאִין
 שְׁלוֹם בֵּין אֶחָד לְשֵׁנִי? הַכֹּל נוֹבֵעַ מִגְּאֻנָּה סְרוּחָה,
 שְׂאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ. וְלִכֵּן אֹמֵר רַבֵּנוּ
 ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, גְּאֻנָּה, סִימָן א'): אִין מְשִׁיחַ בָּא עַד
 שְׁתִּכְלֶה גְּאֻנָּה מִן הָעוֹלָם. רַבֵּנוּ ז"ל אֹמֵר (לקויטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), שְׂאָדָם צָרִיף לְזַכֵּף אֶת הַד'
 יְסוּדוֹת שְׁבוּ, עַד שְׂיֵאִיר בּוֹ שֵׁם הַנְּי"ה בְּרוּךְ הוּא
 וּבְרוּךְ שְׁמוֹ. וּלְזֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי לְמוּד פּוֹסְקִים,
 כְּשֶׂאָדָם לוֹמֵד שְׁלֶחֶן עָרוּף, הוּא מְזַכֵּף אֶת הַד'
 יְסוּדוֹת שְׁלוֹ, עַד שְׁזוֹכָה לְרֵאוֹת רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא "שְׁוִיתִי הַנְּי"ה לְנִגְדֵי תַמִּיד" (תְּהִלִּים טז,
 ח), וְאֲזִי הוֹלִיף לוֹ כְּבָר כְּסֻדָּר, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ
 ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב): לָמָּה הוֹלִיף
 לְאָדָם שְׁלֵא כְּסֻדָּר? מִפְּנֵי שְׂיֵשׁ בּוֹ גְּאֻנָּה סְרוּחָה,
 אֲנָא אֲמַלְף, אֲנִי רוֹצֶה לְמַלְף, וְזֶה מְעַכֵּב לָנוּ אֶת

"ביאת המשיח", זה מונע את הגאולה שלנו. ולכן צריך אליהו הנביא לבוא ולעשות שלום. וכל זמן שאין שלום בין נשמות ישראל, על-ידי-זה איננו יכולים להגאל. ומאין באה המחלקת? מגאולה, שכל אחד חושב שהוא יותר מזולתו. בעת שעם ישראל היו במצרים, היו בגלות גדולה, עד שבא משה רבנו, והאיר בהם אמתת מציאותו יתברך, וגלה להם (דברים ז, לה): "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא אלקים אין עוד מלבדו"; ואז הייתה הגאולה. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עט): משיח דא משה, כי משה רבנו מסר נפשו בעבור עם ישראל, ולמה? כי ידע שפלותו באמת — מחד, וחישיבות ישראל וגדלתם — מאידך, כמו שכתוב (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ולכן מסר נפשו בחיים חיותו בעדם, והאיר בהם את אמתת מציאותו יתברך. הצדיק האמת בטל ומבטל באין סוף ברוך הוא, ולכן יודע להרגיש גדלת כל יהודי, ומוציא בו מעלות טובות, ולכן רואה את צדקותו של כל אחד, ועל-כן הוא יכול להיות צדיק אמת, ולא כפי שאנו רואים היום, שיש רב, רבנן, מקבל וכו', אבל אם יש אצלו גזענות ושנאה, שעושה

הַפָּרֶשׁ בֵּין עֵדוּת לְעֵדוּת, וּמִפְּרִיד בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, סִימָן שְׂאָדָם זֶה טָמֵא מְטֵמָא, וְגֵאָוָה סְרוּחָה מְנַחַת בּוֹ, וְהוּא הַמְעַכֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה. וְלָכֵן עָלִינוּ לַעֲבֹד עַל נִקְדָּה זוֹ — לְשַׁבֵּר אֶת הַגְּאוּת וְהַיִּשׁוּת שְׁלָנוּ, וְלִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ בְּעֵבוֹר כָּל יְהוּדִי, וְלֹא נִנּוּחַ וְלֹא נִשְׁקָט עַד שְׁנַעֲשֶׂה שָׁלוֹם זֶה עִם זֶה. וְזֶה הָיָה מַעֲשֵׂה רַבְּנוֹ, שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ אֲגָדָה), שְׂבֻכָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — לָמָּה מִגִּיעַ לְעַם יִשְׂרָאֵל גְּלוּת כְּזוֹ, לָמָּה צָרִיכִים לְסַבֵּל מִהַמְצָרִים הַמְזֻהָמִים, שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין תּוֹרַת פְּתֻיִם אַחֲרֵי יח): מִגִּיד שֶׁהָיוּ הַמְצָרִים הַגְּרוּעִים מְכֹל הַעֲמָמִין. וְלָמָּה הִצְרַכּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּעֲבֹד תַּחַת יָדָם? כִּיֶּן שִׁיָּצָא בַּחוּץ וְרָאָה שְׁנֵי יְהוּדִים רַבִּים בִּינֵיהֶם, וְאֶחָד מִגְּבִיָּה יָדָיו עַל חֲבֵרוֹ, עָנָה וְאָמַר לוֹ: רָשָׁע, לָמָּה תִּכָּה אֶת רַעְףִּי? ! וּבְמִקּוֹם לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הִלֵּךְ וּמְסֹר אוֹתוֹ לְפָרְעָה. אָמַר מֹשֶׁה: אֲכֵן נוֹדַע הַדְּבָר. עֲכָשׁוּ אֲנִי מִבֵּין לָמָּה יִשְׁנָה גְלוּת כְּזוֹ, דְּלִטְוֵרִין יֵשׁ בִּינֵיהֶם! מִדְּבָרִים רַע זֶה עַל זֶה, אֶחָד מְבַזֶּה אֶת הַשְּׁנִי, אֶחָד מְלַשִּׁין עַל הַשְּׁנִי, אֶחָד גּוֹנֵב וְגוֹזֵל מִהַשְּׁנִי, זֶה הַגְּלוּת שְׁלָנוּ! מַעֲשֵׂה רַבְּנוֹ לֹא עָזַב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְדַרְשׁ בְּפִנְיָהֶם גְּלוּי אֱלֻקוֹת, וְהִכְנִיעַ אֶת הָעֲשָׂרָה כְּתָרִים דְּמִסְאָבוּתָא,

עֶשֶׂר מַדְרָגוֹת שֶׁל טַמְאָה, עַל-יְרֵי הָעֶשֶׂר מִכּוֹת
 שְׁנַתָּן לְפָרְעָה וְלַמִּצְרִים, עַד שְׁזָכוּ עִם יִשְׂרָאֵל לְצֵאת
 מִמִּצְרַיִם, וּמִשָּׁה רַבְּנוּ הֵבִיאָם אֶל הַר סִינַי. וְמָה
 כְּתוּב שָׁם? (שְׁמוֹת יט, ב): "וַיַּחֲזֵן הָעַם נֶגֶד הַהָר",
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵינַי רַש"י שָׁם): כָּאִישׁ
 אֶחָד בְּלֵב אֶחָד. וְכֵן קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא גְלוּי
 אֱלֻקוֹת בְּתַכְלִית הַמַּדְרָגָה עֲלִיוֹנָה. בְּרַגַּע שְׁעַם
 יִשְׂרָאֵל הִתְאַחְדוּ יַחַד, וְאַהֲבוּ זֶה אֶת זֶה, זָכוּ לְקַבֵּל
 אֶת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבְּנוּ; וְכֵן עַל-יְדֵי שְׁעָמְדוּ
 נֶגֶד הַהָר, וְרָאוּ אֶת הַר סִינַי, שֶׁמִּקְטִין עֲצָמוֹ בְּפָנָיו
 כָּל הַהָרִים, וְזָכָה שְׁעָלָיו תִּנְתֵּן הַתּוֹרָה, לְרַמּוֹ שְׁאִין
 הַתּוֹרָה נִקְנִית, אֲלָא בְּמִי שֶׁמֵּרְכִין רֵאשׁוֹ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אָדָם שֶׁהוּא מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ,
 וְאִינוֹ מְחַפֵּשׂ גְּדוּלוֹת, אִינוֹ מְתַנַּשֵּׂא עַל הַזּוּלוֹת,
 וְדִיקָא מְדָה זֹו תְּבִיא לָנוּ אֶת הַגְּאֻלָּה. אוֹמֵר רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מִזְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עט): אֵימָתִי יָכוֹל
 אָדָם לְזַכּוֹת לְרְאוֹת אֶת שְׁפָלוֹת עֲצָמוֹ, לְרְאוֹת אֶת
 הָאֵמֶת שֶׁהוּא כְּלוּם? בְּשֵׁבֶת. כִּי שֵׁבֶת, כְּתוּב בַּזֹּהַר
 (חֶלֶק ב' פח:), זֶה שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיקָה הוּא, עֲצָם
 הַשֵּׁבֶת הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. שֵׁבֶת הֵן
 שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ש' בֵּת. ש' — תֵּלֶת גּוֹנִינַי דְעֵינָא וּבֵת
 עֵינַי (תְּקוּנַי זֹהַר, תְּקוּנָה ע'). כָּאוֹת ש' יֵשׁ שְׁלֹשָׁה קָוִים,

אלו השלשה צבעים שיש בכל עין, והשחור — האישון עין נקרא בת עין. נמצא, שתבת שבת מחלקת לשנים: ש' בת. נמצא, ששבת היא העין של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן פתוב על השבת (שמות טז, כט): "ראו כי הוי"ה נתן לכם את השבת", שבת זה גלוי השגחה. ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות משיח, סימן ה'): על-ידי שמירת שבת ממשיך על עצמו אור של משיח. כי בשבת אז נופלת על האדם שפלות אמתית, ומרגיש שאינו כלום. ולכן עלינו למסור נפשנו לשמר שבת בשמחה עצומה, ולאכל השלש סעודות, שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נז): אכילת שבת כלה אלקות, כלה רוחניות, ואמר רבנו ז"ל: הקדוש-ברוך-הוא אומר לנו: "בני תאכלו, וכמו שפתוב: "אכלוהו היום כי שבת היום להוי"ה, היום לא תמצאוהו בשדה", וגם את זאת קשה לנו לקיים, פעם בשבוע זו מצוה עצומה לאכל שלש סעודות בשבת, אשר אומרים חכמינו הקדושים (עין שבת קיח, קיט): כל המקיים שלש סעודות בשבת — נצל מחבלו של משיח. מהם חבלי משיח? שבני-אדם רבים זה עם זה, בני-אדם מתקוטטים בתוך הבית, אשר אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ז:):

קָשָׁה תַּרְבוּת רָעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר
 מִמְּלַחְמַת גּוֹג וּמַגּוּג. גּוֹג וּמַגּוּג זֶה מְלַחְמַת עוֹלָם,
 שְׂאֵמוֹת הָעוֹלָם הוֹרְגִים זֶה אֶת זֶה, מְלַחְמָה בְּבֵית
 — גְּרוּעָה יוֹתֵר מִזֶּה. וְעַל-יְדֵי שְׂאָדָם מְקַיֵּם אֶת
 הַשְּׁלֵשׁ סְעֻדוֹת וְאוֹכֵל בָּהֶן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, נִצֵּל
 מִמְּלַחְמַת גּוֹג וּמַגּוּג. וְכַתוּב בַּזֵּהָר (חֶלֶק ב' ע"ט): בְּזֶה
 יִבְחַן הָאָדָם, אִם יֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה אִם לֹא — אִם
 אוֹכֵל שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת בַּשַּׁבָּת, בַּשַּׁבָּת מֵאִיר עַל הָאָדָם
 אוֹר נִפְלָא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שֶׁמִּתְבַּטֵּל
 לְגַמְרֵי, שְׂזֵה מָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל שַׁבָּת (שְׁמוֹת טז, כ"ט):
 "שִׁבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו", הֵינּוּ תַּחַת מַדְרַגְתוֹ בְּשִׁפְלוּת,
 כִּי אָדָם צָרִיךְ לְחוּשׁ עֲצָמוֹ שֶׁהוּא יוֹתֵר גְּרוּעַ,
 וּמִמִּילָא כָּלֵם טוֹבִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְעַל-כֵּן אֵיךְ מִתָּר
 לוֹ לְשֹׂנְאֵי אֶת הַשְּׂנִי?! אֵיךְ מִתָּר לוֹ לְדַבֵּר עַל
 הַזוּלָּת?! וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, מְדַבֵּר עַל זוּלָּתוֹ, סִימָן
 שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּאוּת וַיִּשׁוּת, וּמְכַל שֶׁכֵּן אִם שׁוֹנֵא אֶת
 מִיִּשְׁהוּ, סִימָן שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ וְהוּא מְלֵא שֶׁקֶר.
 וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמֶת, סִימָן ח'):
 מְרוּחַ פִּיּוֹ שֶׁל הַשֶּׁקֶר נַעֲשֶׂה יֵצֵר הָרַע, וְכִשְׂיָבוֹא
 מְשִׁיחַ, אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה שֶׁקֶר, וּבְשִׁבִיל זֶה לֹא יִהְיֶה יֵצֵר
 הָרַע בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם רוֹאִים אָדָם הַמְדַבֵּר
 עַל הַזוּלָּת, תִּדְעוּ שֶׁהוּא שֶׁקֶר וּמוֹנֵעַ "בִּיַּאת

הַמְּשִׁיחַ". וְלֹא יִתְכַן אָדָם הַשּׁוֹנֵא אֶת הַזּוּלָת, שִׁיְהִיָּה אִישׁ אָמֶת, וְהוּא עוֹבֵר בְּכָל דְּקָה עַל לָאו שֶׁל (וַיִּקְרָא יֵט, יז): "לֹא תִשָּׁנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ", שֶׁזֶהוּ לָאו תְּמִידִי. הִנֵּה אָדָם לֹא יֹאכֵל חֲזִיר, חֶס וְשָׁלוֹם, שֶׁהָרִי זֶהוּ לָאו בַּתּוֹרָה, וְעוֹבֵר עַל לָאו זֶה רַק בְּרִגְעַ שְׁעֵבֵר הַיְכֹזְוִית בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלוֹ, אֲבָל הַשְּׁנֵאָה שְׁאָדָם שּׁוֹנֵא לְזוּלָתוֹ, זֶהוּ לָאו תְּמִידִי, כָּל דְּקָה וְשִׁנְיָה שְׁאָדָם שּׁוֹנֵא אֶת הַזּוּלָת הוּא עוֹבֵר עַל לָאו, וְאִינוּ שָׁם עַל לֵב שְׁמֵפֵר רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵינֵי סִנְהֶדְרִין כּוּז): אֵיזֶהוּ שּׁוֹנֵא? כָּל שֶׁלֹּא דִבֵּר עִם חֲבֵרוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים. אוֹמְרִים חֲכָמִים: לֹא נִחַשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֶּף, כִּי הַתַּנָּאִים לֹא יָכְלוּ לְשַׁעַר, שֶׁתְּהִיָּה מְצִיאוֹת כְּזוֹ, שְׁאָדָם לֹא יִדְבֵּר עִם זוּלָתוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים. וּמָה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם? יֵשׁ אֶחָד הַנִּקְרָא מְקַבֵּל, לְמַדָּן, גָּאוֹן, וְאִינוּ מְדַבֵּר עִם זוּלָתוֹ שְׁבוּעוֹת וְחֲדָשִׁים, וְאִם-כֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שְׁבוּרָחִים מִבַּעֲלֵי רֵאָתָן, שֶׁזֶה אָדָם שִׁישׁ לוֹ שֶׁרָץ בַּמַּח (עֵינֵי רִש"י פְּתוּבוֹת עז:). הֵיִתְכַן שְׁאָדָם יִשָּׁנֵא אֶת זוּלָתוֹ כָּל-כֶּף, וַיִּרְצֶה לְאָכְלוֹ חַיִּים, וַיַּעֲשֶׂה הַפֶּרֶשׁ בֵּין עֵדוֹת לְעֵדוֹת, הֲלֹא זֶה אֲשֶׁר מוֹנֵעַ אֶת "בִּיאת הַמְּשִׁיחַ". וּבְאָמֶת עִם יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, וְאִין לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵה

להתבייש בעם ישראל, וכמו שכתוב (ישעיה ס, כא):
 "ועמך כלם צדיקים", אומר רבנו ז"ל (לקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן ו'): כל יהודי הוא יהלום בכתר
 המלך, אבל השנאה שאחד שונא את השני, היא
 האוכלת בנו כמו סרטן, כפה גברים, נשים וטף
 סובלים ממחלה ממארת זו, שאוכלת את האדם
 בכל פה, מחלה שלא ידענו ממנה כל הדורות.
 תתבוננו בבתי חולים, כפה אנשים סובלים
 ממחלה זו, ואין זאת אלא מחמת השנאה
 שהתפשטה בין הבריות, והשנאה נובעת מגאונה
 סרוקה.

ולכן קדם "ביאת המשיח" צריכים לאליהו
 הנביא, שיבוא ויעשה שלום בין איש לרעהו, ואז
 נתחיל לראות שאנו כלום. אומר רבנו ז"ל, שזהו
 הגלוי של שבת, שאני צריך להכיר את מקומי. כי
 על שבת נאמר (שמות טז, כט): "שבו איש תחתיו"
 — שב תחת מקומך, אל תחזיק עצמך יותר
 מחברך, אבל על-כל-פנים "אל יצא איש
 ממקומו", הינו אל תעלה למעלה ממדרגתך,
 כמאמר ז"ל: עושה מעשה זמרי ומבקש שכר
 כפנחס; אדם עושה כל מיני תועבות רעות, ואחר-

כך מבקש כבוד, ואם אינו מקבלו — מרע ומציק וגורם עולות לזולתו. וזהו סימן שהוא רחוק מהצדיק האמת. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עב): מאין אדם יודע שהוא מקרב אל הצדיק האמת, אולי הוא מקרב אל שקרן, רמאי וצבוע? אומר רבנו ז"ל: אם נופלת על האדם שפלות אמתית, סימן שמקרב אל צדיק אמת הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, אבל אם נכנסת בו גאות וישות, שהוא יותר מהזולת, סימן שמקרב אל מפרסם של שקר, נוכל העובד על הבריות. ואומר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן קלז), שהסמ"ך-מ"ם קשה לו מאד להיות בכל מקום, ולכן הקים 'רע-בנים', ראשי ערב-רב, שהם גורמים פרודים בין נשמות ישראל, 'הפרד ומשול'. ולכן אנו זקוקים לגאולה, וצריכים את אליהו הנביא, שיבוא קדם, וימצא נקדות טובות שיש בכל יהודי. ולכן אליה"ו ראשי תבות (ירמיה לא, יט): "ו'נאמר ה'בן י'קיר ל'י א'פרים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו", אליהו ימצא את הנקדות טובות שיש בכל יהודי, ויגלה איהן שכל בר ישראל יקר בעיניו ותברך. ועל-ידי-זה יוכלו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן

(רפב) על הפסוק (תהלים קמו): "אומר לאלקי —
 בעודי", איך תוכל לומר ולהתפלל ולשיח לבבך
 אל הקדוש-ברוך-הוא? "בעודי" — על-ידי עוד
 מעט טוב שאתה מוצא בעצמך ובאחרים. כי על
 האדם להרגיל עצמו לדון את כל אחד לכף זכות
 ולהוציא מחטאיו, וזה נעשה רק על-ידי שלום, כי
 אם יש, רחמנא לישזבן, שנאה, איננו יכול לדון
 את השני לכף זכות, וממילא אינו יכול להתפלל
 אל הקדוש-ברוך-הוא ולדבר אליו. וכמובא בדברי
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלט), שאי
 אפשר להתפלל אליו יתברך אלא על-ידי שלום,
 שנאמר (תהלים קכב): "אדברה נא שלום", ולכן תקן
 האר"י ז"ל, שקדם התפלה נקבל על עצמנו מצות
 עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כי אם יש לאדם
 איזו טינה בלב על הזולת, אינו יכול להתפלל אליו
 יתברך. ולכן שלום ראשי תבות: "ויהושיעני
 מהרה למען שמך". ברגע שיש שלום הקדוש-
 ברוך-הוא יושיע אותך ויוציאך מכל הצרות. וזה
 עלינו לראות לתקן עכשו בינינו — שיהיה שלום
 בכלל ובפרט, בבית ובחוץ. ולכן אליה"ו ראשי
 תבות (במדבר ל, ו): א'שה ה'פרה ו'הוי"ה י'סלח
 ל'ה. כשאשה נודרת נדרים ושבועות מתוך פעם,

הבעל צריך לסלח לה ולהפר לה נדריה, והקדוש-
 ברוך-הוא יסלח לה. וכן צריכים לראות שיהיה
 שלום בין בני הבית, בין הקרובים והרחוקים, בין
 השכנים, בין התלמידים וכו', ולזה זוכים בשבת,
 שאז נתגלה גלוי אלקות בתכלית המדרגה
 העליונה. ואיך זוכים להגיע לזה? על-ידי תשובה,
 אומר רבנו ז"ל: על-ידי שאדם עושה תשובה של
 שבת, אז מאיר עליו האור הגנוז, ואוהב את כל
 יהודי. ומהי תשובה של שבת? שהחלט אצלו: אני
 שב בתשובה, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר
 אותי; כי יש שני מיני תשובה — של ששת ימי
 החל, שאדם לא החליט מה הוא רוצה, אלא הנה
 חוזר אל הקדוש-ברוך-הוא, והנה מספן חוזר אל
 הרע שלו, הנה חוזר בתשובה, והנה חוזר בשאלה,
 שזו תשובה של ששת ימי החל: פעם טמא, פעם
 טהור, פעם אסור, פעם מתר; אבל תשובה של
 שבת הינו שגומר אמר בדעתו, ששב בתשובה,
 וש'מח ב'חלקו תמיד, שזה ראשי תבות שב"ת.
 ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות משיח, סימן ב'):
 על-ידי תשובה, רוח משיח מנשבת על גזרות
 מלכיות ומבטלן. לדאבוננו, יש גזרות רעות על עם
 ישראל, כל יום ויום נשפך דם ישראל פמים, ואיש

אינו בטוח שזה לא יקרה אצלו, חס ושלום, אבל כיון שאדם מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, שיהיה שלום בעם ישראל, ואחד יאהב את השני, אז נהיה בטוחים שנגאל.

ולכן הגיע הזמן שנתאחד יחד; ואומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן מו): לא תבנה ירושלים, עד שיהיה שלום בין עם ישראל; תראו מה קורה, דם ישראל נשפך בחוצות ירושלים, והכל מחמת שאין משלימים זה עם זה. והנה נעשה דבר גחוף, הולכים לעשות שלום עם עשו וישמעאל, שהתורה אמרה, שאי אפשר להשלים עמם, וכן כתיב על ישמעאל (בראשית טז, יב): "ידו בכל יד כל בו, והוא פרא אדם", וכן עשו שונא ליצקב, והתורה הקדושה אומרת עליו (שם כז, מ): "על חרבך תחיה", ואיך מנסים להגיע לפשרה עמם?! אם אמר רבי שמעון בר יוחאי: הלכה היא בידוע שעשו שונא ליצקב (ספרי בהעלותך ט, י), איך רוצים להשלים עמו?! ולכן במקום לרוץ ולהתרוצץ לעשות שלום עם עשו וישמעאל, שאף פעם לא ישלימו עם ישראל, באו נעשה שלום בינינו. אין עוד זמן מסגל לגאולה ול"ביאת

הַמְּשִׁיחַ" כְּמוֹ עֲכָשׁוֹ, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר
הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן מַח): כְּשֶׁהָאֲמוֹת מְחַרְפִּים
אוֹתָנוּ בְּיוֹתֵר — זֶה סִימָן עַל מְשִׁיחַ. רוֹאִים בְּמוֹ
עֵינַיִם, שֶׁיִּשְׁמַעְאֵל הוֹרֵג אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעֲשׂוֹ
— בְּמָקוֹם לְגִנּוּתוֹ, עוֹד עוֹזֵר וּמְסַיֵּעַ בְּיָדוֹ וּמְבַזֶּה
אֶת יִשְׂרָאֵל. אֲמוֹת הָעוֹלָם מְחַרְפִּים אוֹתָנוּ, זֶה סִימָן
עַל "בִּיאת מְשִׁיחַ". וְלָכֵן בָּאוּ וְנִשְׁבַּר אֶת הַגְּאֹהַ
הַסְּרוּתָה שֶׁנִּמְצְאת בָּנוּ, כִּי כִּף אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת גְּאֹהַ, סִימָן לַב): גְּאֹהַ מְעַכְּבֵת אֶת
מְשִׁיחַ, וּמְטַרִידָה אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם; וְכֵן מוּבָא
בְּדִבְרֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב), שְׂאָדָם
צָרִיף לְהִתְבוּדָד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
לְצֵאת בַּחוּץ לְשָׂדֶה אוֹ בְּכָל מָקוֹם אַחַר וַיְהִיָּה בְּטֵל
וּמְבַטֵּל לְגַמְרֵי אֵל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ.
אֵיזָה נֶעַם הוּא זֶה, אֵיזוֹ מְדֻרְגָה יִקְרָה הִיא זוֹ,
שְׂאָדָם מְרַגֵּשׁ שְׂאִין בְּלַעֲדֵי יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְאִז כָּבֹר
אֵין מְחַלֶּקֶת, אֵין שְׁנֵאוֹה. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (סֵפֶר-
הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲנֹה, סִימָן י'): כְּשֶׁאֲתָה רוֹאָה שְׁעֲנֹה
מִתְרַבֶּה בְּעוֹלָם, תְּצַפֶּה לְבִיאת מְשִׁיחָא. מֵהִי עֲנֹה?
שְׂאָדָם בְּטֵל וּמְבַטֵּל לְאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כְּמוּבָא
בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו'):
כְּשֶׁאָדָם מְרַבֶּה בְּכָבוֹד הַמָּקוֹם, וּמְמַעֵט בְּכָבוֹד

עצמו, זה עקר התשובה; צריכים להרבות בכבודו
 יתברך, צריכים לדבר רק מהקדוש-ברוך-הוא, אין
 לנו דבורים אחרים. במקום לדבר שטיות זה עם
 זה, במקום לריב זה עם זה, באו נדבר מהקדוש-
 ברוך-הוא. למה לנו להפחיד את בני-אדם מה
 יהיה ואיך יהיה, דבר זה איש אינו יודע, יותר טוב
 העקר לדבר רק מהבורא יתברך שמו, עלינו
 להוריד את השכינה לעולם. חכמינו הקדושים
 אומרים (תנחומא נשא): קדם שחטאו ישראל היתה
 השכינה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו, נסתלקה
 מהם שכינה. וזו עבודת הצדיקים שבכל דור,
 שמורידים את השכינה בעולם, שכלם ידברו
 מהקדוש-ברוך-הוא, אשר זו נקראת ענוה אמתית.
 ולכן הגיע הזמן שנבטל כבר את הקנאה והשנאה
 שיש לאיש כנגד רעהו. אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות,
 אות קנאה, סימן א'): כשתבטל הקנאה, אזי יהיה
 קבוץ גלויות. עם ישראל מפזרים ומפזרים בכל
 חלקי העולם, סובלים מהגויים סבל גדול. הערב-
 רב מתגברים על עם ישראל, כמאמר ז"ל (סוטה
 מט.): בעקבות משיחא חצפא ישגי, והיקר יאמיר,
 הגפן לא תתן פריה והיין ביקר, ובית ועד יהיה
 לזנות; עזות מצח יש בדור, מריבות ומחלוקות.

וכן אומרים חכמינו הקדושים (עין סוטה מט:): הור
 שכן דוד בא, העזות תרבה והיקר יאמיר, ונתהפכה
 כל המלכות לדעת צדוקים. והנה לדאבונו הרב,
 נתקיים אצלנו במלא מובן המלה, הערב-רב
 מתגברים ומתפשטים בעולם, והעבירו על הדת
 מליונים מאחינו בני ישראל. ולכן עלינו למלא
 עתה את כל העולם פלו ובפרט בארצנו הקדושה
 — אמונה, ולעזר זה לזה, אשר אומר רבנו ז"ל
 (ספר-המדות, אות רחמנות, סימן א'): מי שמרחם על
 עניים, זוכה לראות בנחמת השם יתברך. וכן אומר
 רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדקה, סימן ב'): גדולה
 צדקה שמקרבת את הגאולה; ואנו כלנו מצפים
 ל"ביאת המשיח", כלנו מצפים להגאל, באו ונעזר
 לזה, וכיצד? על-ידי שנרבה שלום בעולם, נגביר
 שלום בין עם ישראל, במקום לרוץ אחר אמות
 העולם, ולנסות להשלים עמם, אשר אף פעם לא
 ישלימו אתנו, ואל תחיו באשליות, וכמאמר ז"ל
 (שבת פט): מאז שירדה תורה לעולם ירדה שנאה
 מאמות העולם לעם עולם; הם מרגישים שעם
 ישראל גבוהים מהם, עם קדוש ונורא, עם שקבלו
 את התורה בהר סיני, עם שמוכנים למסר נפשם
 בעבורו יתברך. אזי נשתדל קדם להשלים בינינו,

לְשׂוֹרֵף אֶת הַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה מִבֵּינֵינוּ, וְלִבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ
 יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן בְּלִבִּי אֱהָבָה
 וְשָׁלוֹם, שְׂאֲזוּכָה לְחַיּוֹת בְּשָׁלוֹם עִם כָּל יְהוּדֵי,
 וְלְאַהֲבָת אֶת כָּל בְּרַי יִשְׂרָאֵל, וְאֲזוּכָה לְהִתְקַרֵּב עִם כָּל
 יְהוּדֵי אֱלֵיךָ, עַד שְׂנֹזְכָה לְרֵאוֹת בְּצוֹתָא בְּ"בִיאת
 הַמְּשִׁיחַ" וּבְגִלוֹי מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן
 וְאָמֵן!"

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!